

Doç. Dr. İlker ÖZTAŞ

6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU'NA GÖRE

**TAŞINIR SATIŞINDA
SATICININ SORUMLULUĞU**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025**

Kasım 2025

ISBN: 978-625-5697-63-9

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Güzel Kızım Elif'e

ÖNSÖZ

Bu kitap ile taşınır satışında satıcının sorumluluğunu incelemeyi amaçladım. Kitabı yazdığım süre zarfında, büyük bir sabırla bana katlanan sevgili eşim Seçil Sarıkurt Öztaş'a öncelikli olarak teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu çalışmanın bir an önce bitmesi ve çalışma nedeniyle ertelediğimiz güzel, eğlenceli saatlere kavuşmayı dört gözle bekleyen çocuklarım Eren ve Elif Öztaş'a en derin sevgilerimi ve onları beklediğim için mahcubiyetlerimi sunarım.

Bu çalışmanın yazılma sürecinde manevi desteklerini benden esirgemyen tüm aile üyelerime teşekkür ederim.

Bu kitabın hazırlanma sürecinin bir kısmı Eberhard Karls Tübingen Üniversitesi'nin kütüphanesinde geçmiştir. Bana Eberhard Karls Tübingen Üniversitesi'nin kütüphanesinden yararlanma imkânı sağlayan Prof. Dr. Thomas Finkenauer'i teşekkür ettiğim kişiler arasında anmadan geçemeyeceğim.

Eberhard Karls Tübingen Üniversitesi'nde yaptığım araştırma için 2219-Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamındaki desteklerinden dolayı TÜBİTAK'a teşekkür ederim.

Son olarak bu kitabı yayınlama nezaketini gösteren Filiz Kitabevi sahibi Oğuzhan Oruç'a ve Filiz Kitabevi çalışanlarına ayrıca teşekkür ederim.

Doç. Dr. İlker Öztaş

Ankara, 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK TAŞINIR SATIŞI SÖZLEŞMESİNİN NİTELİĞİ, UNSURLARI, ŞEKLİ, YARAR VE HASARIN GEÇİŞİ

I. TAŞINIR SATIŞI SÖZLEŞMESİNİN TANIMI	3
II. TAŞINIR SATIŞI SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI	4
A. SATILAN	4
B. SATIŞ BEDELİ	8
C. ANLAŞMA	8
III. ÖZELLİKLERİ	9
A. BORÇLANDIRICI BİR İŞLEM OLMASI	9
B. RIZAİ BİR SÖZLEŞME OLMASI	9
C. TAM İKİ TARAFA BORÇ YÜKLEYEN BİR SÖZLEŞME OLMASI	9
D. ANİ EDİMLİ BİR SÖZLEŞME OLMASI	10
IV. ŞEKLİ	10
V. YARAR VE HASARIN GEÇMESİ	11

İKİNCİ BÖLÜM

TAŞINIR SATIŞINDA SATICININ BORÇLARI

I. SATICININ ASLİ BORÇLARI	15
A. GENEL OLARAK	15
B. ZİLYETLİĞİ DEVİR BORCU	16
C. MÜLKİYETİ DEVİR BORCU	19
D. SATICININ ASLİ BORÇLARININ İFA EDİLECEĞİ YER VE ZAMAN	22
II. SATICININ YAN BORÇLARI.....	23
A. GENEL OLARAK	23
B. ÖNEMLİ YAN BORÇLAR.....	24
1. Satılanı Koruma Borcu	24
2. Ölçme, Tartma, Ambalajlama Gibi Devir Giderlerini Ödeme Borcu.....	25
3. Teslim ve Taşıma Gibi Devir Giderlerini Ödeme Borcu.....	26
4. Gerekli Belgeleri Sağlama Borcu	29
5. Aydınlatma ve Bilgi Verme Borcu	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SATICININ TEMERRÜDÜ

I. GENEL OLARAK	31
II. BORÇLU TEMERRÜDÜNE İLİŞKİN GENEL KURALLARIN UYGULANMASI	32
III. BELİRLİ VADELİ TİCARİ SATIŞLARDA SATICININ TEMERRÜDÜ	34
A. GENEL OLARAK	34
B. TBK. M. 212/F.2 HÜKMÜNÜN UYGULAMA ŞARTLARI.....	35
1. Ticari Satışın Varlığı	35
2. Sözleşmede Satıcının Borcu İçin Belirli Vadenin Kararlaştırılması	36
C. TBK. M. 212/F.2 HÜKMÜNÜN SONUÇLARI	36
1. Kesin Vade Karinesi	36
2. Alıcının İfadan Vazgeçip Olumlu Zararının Tazminini Talep Ettiğine Yönelik Karine	38

IV. ALICININ UĞRADIĞI ZARARLARIN TAZMİNİ	40
A. GENEL OLARAK	40
B. BORCA AYKIRILIĞA İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLERE GÖRE TAZMİNAT TALEBİ	41
C. FARK TEORİSİNE GÖRE ZARARIN BELİRLENMESİ	42
1. Genel Olarak	42
2. Somut Yöntem	42
3. Soyut Yöntem	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SATICININ ZAPTTAN SORUMLULUĞU

I. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	49
II. ZAPTTAN SORUMLULUĞUN ŞARTLARI	52
A. GEÇERLİ BİR SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN VARLIĞI	52
B. SATILANIN ALICIYA TESLİM EDİLMİŞ OLMASI	52
C. SATILAN ÜZERİNDE ÜSTÜN BİR HAKKIN VARLIĞI	52
D. ALICININ ZAPT TEHLİKESİNİ BİLMEMESİ	53
E. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN ZAPTA GİRİŞMİŞ OLMASI	55
F. SATICININ KUSURUNUN ŞART OLMAMASI	56
G. ZAPTTAN SORUMLULUĞUN SÖZLEŞME İLE SINIRLANDIRILMAMIŞ VEYA KALDIRILMAMIŞ OLMASI	56
1. Zapttan Sorumsuzluğa İlişkin Anlaşmaların Kural Olarak Geçerliliği	56
2. Zapttan Sorumsuzluğa İlişkin Anlaşmaların Geçersiz Olduğu Durumlar	57
III. ZAPTIN BİLDİRİLMESİ	58
A. GENEL OLARAK	58
B. ZAPTIN AÇILAN DAVADA SATICIYA BİLDİRİLMESİ	58
C. ZAPTIN DAVA AÇILMADAN BİLDİRİLMESİ	60
IV. ZAPTIN HÜKÜM VE SONUÇLARI	61
A. TAM ZAPTIN HÜKÜM VE SONUÇLARI	61
1. Sözleşmenin Kendiliğinden Sona Ermesi	61
2. Tam Zapta Alıcının Hakları	63

a) Genel Olarak	63
b) Ödenen Satış Bedelinin Faiziyle İadesi.....	63
c) Üçüncü Kişiden İstenemeyen Giderlerin Ödenmesi	65
d) Yargılama Giderleri ile Yargılama Dışındaki Giderlerin Ödenmesi	66
e) TBK. m.217/f.1 Hükümünün İlk Üç Bendi Dışında Kalan Zararların Tazmini.....	66
B. KISMİ ZAPTIN HÜKÜM VE SONUÇLARI	69
1. Genel Olarak.....	69
2. Kısmi Zapta Alıcının Hakları.....	70
a) Sözleşmenin Ayakta Kalması Durumunda Alıcının Hakları.....	70
b) Sözleşmenin Hâkim Kararıyla Sona Erdirilmesi Durumunda Alıcının Hakları.....	72
V. ZAPTTAN SORUMLULUĞUN DİĞER TALEPLERLE İLİŞKİSİ	72
A. BORCA AYKIRILIĞA AİT HÜKÜMLERLE İLİŞKİSİ	72
B. İRADE SAKATLIĞINA İLİŞKİN HÜKÜMLERLE İLİŞKİSİ	73
VI. SATICININ ZAPTTAN SORUMLULUĞUNDA ZAMANAŞIMI.....	74

BEŞİNCİ BÖLÜM

SATICININ AYIPTAN SORUMLULUĞU

I. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	75
II. AYIPTAN SORUMLULUĞUN ŞARTLARI	77
A. GEÇERLİ BİR SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN VARLIĞI.....	77
B. SATILANIN TESLİM EDİLMİŞ OLMASI	77
C. SATILANIN AYIPLI OLMASI	77
1. Ayıp Kavramı.....	77
2. Ayıplı İfa- Eksik İfa Ayırımı	78
3. Ayıplı İfa- Aliud İfa Ayırımı.....	79
4. Ayıp Türleri.....	80
a) Genel Olarak	80
b) Maddi-Ekonomik-Hukuki Ayıp.....	81
aa) Maddi Ayıp.....	81

bb) Ekonomik Ayıp	82
cc) Hukuki Ayıp	83
c) Bildirilen- Bulunması Gereken Niteliklerde Ayıp	83
aa) Bildirilen Niteliklerde Ayıp	83
bb) Bulunması Gereken Niteliklerde Ayıp	86
d) Önemli- Önemsiz Ayıp.....	87
e) Aşıkâr-Açık-Gizli-Gizlenmiş Ayıp	88
aa) Aşıkâr Ayıp.....	88
bb) Açık Ayıp	89
cc) Gizli Ayıp	90
dd) Gizlenmiş Ayıp	90
D. AYIBIN EN GEÇ YARAR VE HASARIN ALICIYA GEÇMESİ ANINDA VAR OLMASI	90
E. ALICININ AYIBI BİLMEMESİ	91
F. SATICININ AYIPTAN SORUMLULUĞUNUN SÖZLEŞME İLE KALDIRILMAMIŞ OLMASI	93
G. ALICININ AYIPLI MALI KABUL ETMEMİŞ OLMASI	98
H. ALICININ YASAL KÜLFETLERİ YERİNE GETİRMİŞ OLMASI	98
1. Genel Olarak.....	98
2. Satılanı Gözden Geçirme	100
a) Genel Olarak	100
b) Gözden Geçirmenin Kapsamı ve Biçimi.....	101
c) Gözden Geçirmenin Süresi.....	103
d) Gözden Geçirme Yeri.....	103
e) Gözden Geçirme Giderleri	104
3. Ayıbı Bildirme	104
a) Genel Olarak	104
b) Bildirimin Hukuki Niteliği.....	105
c) Bildirimin İçeriği.....	105
d) Bildirimin Şekli.....	106
e) Bildirimin Süresi	106

I. SATILANIN BAŞKA YERE GÖNDERİLDİĞİ SATIŞLARDA ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	108
1. Genel Olarak	108
2. Satılanı Koruma ve Geri Gönderme Yükümlülüğü	108
3. Satılanın Durumunu Tespit Ettirme Külfeti	110
4. Satılan Malı Sattırma Yükümlülüğü	110
III. ALICININ AYIPLI İFA NEDENİYLE SAHİP OLDUĞU HAKLAR	111
A. GENEL OLARAK	111
B. ALICININ SAHİP OLDUĞU HAKLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ	112
C. ALICININ HAKLARINI KULLANMASININ SINIRLARI	114
1. Genel Olarak	114
2. Satıcının Satılanı Ayıpsız Benzeriyle Değiştirerek Alıcının Haklarını Engelleme İmkânı	114
3. Sözleşmeden Dönme Hakkının Sınırları	115
a) Genel Olarak	115
b) Durumun Sözleşmeden Dönmeyi Haklı Göstermemesi	116
c) Alıcıdan Kaynaklanan Nedenlerle Satılanın İadesinin İmkânsızlaşması	118
aa) Genel Olarak	118
bb) Satılanın Yok Olması, Bir Başkasına Devredilmesi, Değiştirilmesi ...	119
cc) Birden Çok Mal Satışında Hakların Kısmi Kullanılması	121
dd) Alıcının Ayıbın Varlığını Bilmesine Rağmen Satılanı Kullanması	123
4. Satış Bedelinde İndirim Talebinin Sınırı	124
5. Satılanın Ayıpsız Benzeriyle Değiştirilmesini Talep Hakkının Sınırı	124
6. Ücretsiz Onarımı Talep Hakkının Sınırı	125
D. SÖZLEŞMEDEN DÖNME HAKKI	126
1. Genel Olarak	126
2. Sözleşmeden Dönmenin Hüküm ve Sonuçları	127
a) Alıcının Borçları	127
aa) Satılanı Geri Verme Borcu	127
bb) Elde Edilen Yararları Geri Verme Borcu	129
b) Satıcının Borçları	130

aa) Genel Olarak	130
bb) Satış Bedelini Faiziyle Birlikte Geri Verme Borcu	130
cc) Yargılama Giderlerini Ödeme Borcu	131
dd) Satılana Yapılan Giderleri Ödeme Borcu	131
ee) Alıcının Zararlarını Tazmin Etme Borcu	132
c) Tarafların Borçlarını İfa Etme Zamanı ve Sırası	136
E. SATIŞ BEDELİNDEN İNDİRİM TALEP ETME	136
1. Genel Olarak	136
2. İndirilecek Bedelin Hesaplanmasına İlişkin Yöntemler	137
a) Genel Olarak	137
b) Mutlak (Soyut) Yöntem	137
c) Tazminat Yöntemi	138
d) Nispi (Somut) Yöntem	138
F. SATILANIN AYIP SIZ BENZERİYLE DEĞİŞTİRİLMESİNİ İSTEME	139
G. ÜCRETSİZ ONARIMI TALEP ETME	141
IV. AYIPTAN SORUMLULUĞUN DİĞER TALEPLERLE İLİŞKİSİ	141
A. BORCA AYKIRILIKLA İLİŞKİSİ	141
B. İRADE SAKATLIKLARIYLA İLİŞKİSİ	144
C. HAKSIZ FİİL İLE İLİŞKİSİ	147
V. AYIPTAN SORUMLULUĞUN ZAMANAŞIMI SÜRESİ	148
VI. AYIP DEF'İ	151
SONUÇ	153
KAYNAKÇA	161

KISALTMALAR

Abs.	: Absatz
AJP	: Aktuelle Juristische Praxis
Art.	: Artikel
bkz.	: Bakınız
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts
BR/DC	: Zeitschrift für Baurecht und Vergabewesen
BÜHFD	: Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
C.	: Cilt
ed.	: Editör(ler)
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Dn.	: Dipnot
DÜHFD	: Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
f.	: fıkra
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HAVE	: Schweizerische Zeitschrift für Haftpflicht-, Versicherungs- und Medizinrecht
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İAÜHFD	: İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İBD	: İstanbul Barosu Dergisi
İKÜHFD	: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
karş.	: Karşılaştırınız

m.	: madde
MÜHFD	: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
OR	: Obligationenrecht
S.	: Sayı
s.	: sayfa
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
THD	: Terazî Hukuk Dergisi
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı.
Y.	: Yıl
ZBJV	: Zeitschrift des bernischen Juristenvereins
ZGB	: Zivilgesetzbuch